

Asia: Fingrid Oyj:n voimajohtohanke Jylkkä-Alajärvi, metsäpeura,

Fingrid Oyj
iisa.hyypia@fingrid.fi

Lausunto

1 Johdanto

Fingrid on 1.12.2023 toimittanut Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukselle kommenteille muistioloennoksen, jossa on pyritty vastaamaan osaan Jylkkä-Alajärvi voimajohtohankkeen perustellussa päätelmässä esitettyihin täydennystarpeisiin liittyen mm. metsäpeuraan. Kommenteissaan ELY-keskus katsoi, että mahdollisiin haitallisiin vaikutuksiin liittyvien epävarmuuksien vuoksi tarkastelusta on syytä pyytää myös asiantuntijaorganisaation (Luonnonvarakeskuksen) lausunto. Fingrid pyytää nyt Luonnonvarakeskuksen lausuntoa muistioloennoksessa esitetystä metsäpeuratarkastelusta.

2 Lausunto

Pyydettyä lausuntonaan Luonnonvarakeskus esittää seuraavan.

Selostuksessa todetaan, että metsäpeuralla ei ole luonnonsuojelulakiin perustuvaa suojelustatusta. Luke huomauttaa, että laji kuuluu luontodirektiivin liitteeseen II ja siten lajeihin, joiden elinympäristöjä tulee suojella.

Metsäpeuran osalta onkin tärkeää perehtyä tarkkaan mm. Luontodirektiivin artiklaan 3 ja 4 sekä esim. 6 artiklan 2, 3 ja 4 kohdan säännöksiin. Natura 2000- alueiden tulee muodostaa verkosto alueista, joilla on liitteessä II lueteltujen lajien elinympäristöjä. Näillä alueilla on ko. lajien elämälle ja lisääntymiselle välttämättömät fyysiset tai biologiset tekijät. Tällaisten alueiden osalta on varmistettava kyseisten luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen suotuisan suojelun tason säilyttäminen tai tarvittaessa ennalleen saattaminen niiden luontaisella levinneisyysalueella.

Direktiivissä todetaan, että jäsenvaltioiden on, missä ne katsovat tarpeelliseksi, pyrittävä parantamaan Natura 2000:n ekologista yhtenäisyyttä säilyttämällä ja tarvittaessa kehittämällä 10 artiklassa mainittuja maiseman piirteitä, jotka ovat erityisen merkittäviä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston kannalta. Jäsenvaltioiden on toteutettava erityisten suojelutoimien alueilla tarpeellisia toimenpiteitä luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen heikentymisen sekä niitä lajeja koskevien häiriöiden estämiseksi, joita varten alueet on osoitettu, siinä määrin kuin nämä häiriöt saattaisivat vaikuttaa merkittävästi tämän direktiivin tavoitteisiin.

Artiklassa 10 todetaan, että jäsenvaltioiden on, siinä määrin kuin ne katsovat sen tarpeelliseksi, edistettävä maankäytön suunnittelussa ja kehittämispolitiikassa, erityisesti Natura 2000 -verkoston ekologista yhtenäisyyttä silmällä pitäen, luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston kannalta erityisen merkittävien maiseman piirteiden huomioon ottamista.

Näihin tekijöihin kuuluvat ne, jotka ovat pituussuuntaisen ja jatkuvan rakenteensa (kuten joet penkereineen ja perinteiset tilusten rajamerkintäjärjestelmät) vuoksi tai levähdyspaikkoina (kuten lammot tai metsiköt) olennaisia luonnonvaraisten lajien muutolle, maantieteelliselle leviämiselle ja geneettiselle vaihdannalle.

Yhä direktiiviin viitaten Luke huomauttaa, että hankkeen ei tulisi heikentää tällaisten metsäpeuralle tärkeiden alueiden laatua tai Natura-verkoston yhtenäisyyttä. Ja mikäli riski tällaiseen heikentämiseen on, ja toimitaan poikkeamisluvalla erittäin tärkeän yleisen edun vuoksi, todetaan direktiivissä artiklassa 6 (kohta 4), että on toteutettava kaikki tarvittavat korvaavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että Natura 2000:n yleinen kokonaisuus säilyy yhtenäisenä.

Luke näkee, että muistion kohdissa 1b ja 3a esitetyn tuulivoimaan liittyvän rakentamisen yhteisvaikutukset Natura-alueet suojeluarvoihin ovat yhdessä muiden Suomenselän metsäpeurakannan ydinalueen rakentamisen kanssa merkittävä riski Suomenselän metsäpeurakannalle. Erityistä huomiota tulee kiinnittää Ritaneva - Vipusalonneva – Märsynneva ja Etelänevan - Viitasalonnevan - Seljäsennevan Natura-alueisiin, sillä ne uhkaavat jäädä eristykseen rakennetuilla ympäristöillä. Tällä hetkellä ne ovat jatkumoa Kotkanneva ja Pikku-Koppelon Natura2000 alueen ja Salamajärven alueen suunnassa sijaitsevien metsäpeura-alueiden kanssa, joihin myös tulee kohdistumaan mahdollisesti energian tuotannon lisäämisestä aiheutuvia häiriö- ja elinympäristöjen muutosvaikutuksia. Arvioitavana oleva voimajohto menee metsäpeuran lisääntymisympäristön läpi, ja on vain osa alueelle kohdistuvasta häiriö- ja elinympäristömuutosvaikutuksista. Riski merkittävistä yhteisvaikutuksista vaikeuttaa arvioitavana olevan voimajohtolinjauksen vaikutusten arviointia.

Muistiossa on kokonaisuutena tarkasteltu olemassa olevaa tietoa suppeasti ja sitä on tulkittu yksipuolisesti. Luke huomauttaa, että nykyinen tieteellinen tieto poroista ja karibuista on otettava huomioon jo sen perusteella, että kyseessä on sama laji ja kyseessä on paras tieteellisesti käytettävissä oleva tieto. Luke näkee myös, ettei ole perusteita jättää tieteellisiä tutkimuksia huomioimatta, sillä rakentamisesta aiheutuvat elinympäristömenetykset ja muutokset ovat globaaleja, vaikka ne sijaitsisivat eksplisiittisesti eri alueilla tai jopa mantereella. On huomioitava, että myös Pohjois-Amerikassa on laajat boreaaliset havumetsävyöhykkeet, jotka ovat sirkumpolaarisia. Metsäkaribu on siis verrannollinen metsäpeuraan ja siitä julkaistu laaja kirjallisuus on myös huomioitava. Pohjois-Amerikkalaisessa tiedekirjallisuudessa yleinen johtopäätös on, että rakentaminen heikentää metsäkaribukannan elinvoimaisuutta. Lisäksi on syytä huomioida, että viittaukset aikaisempiin konsulttitöihin ovat ongelmallisia, koska ne eivät vastaa tieteellisiä tutkimuksia ja siten niiden pohjalta ei välttämättä voi tehdä pitkälle vieviä johtopäätelmiä.

Selostuksessa tehdään johtopäätöksiä metsäpeuran välttelykäyttäytymisestä tai sen puuttumisesta perustuen kuvatarkasteluun, jossa metsäpeurojen esiintymisen tarkkuus on 1 x 1 km ruuduilla. Luke huomauttaa, että tällaisen tarkastelun perusteella ei voida tehdä päätelmiä lajin välttämiskäyttäytymisestä.

Tutkimus, joka tuottaisi konkreettista tietoa tällaisesta käytöksestä esimerkiksi vasontapaikkojen osalta, vaatisi metsäpeurojen vasontapaikkojen toteamista, niiden sijaintien mahdollisten muutosten seurantaan BACI menetelmin ja tilastollisia menetelmiä ja analyysijä, joilla hallitaan tiedon epävarmuutta.

Luke tukee ELY-keskuksen kommentteissaan esittämää huolta metsäpeuran osalta.

3 Lausunnon tiivistelmä

Luke näkee, että yhdessä kaikki Suomenselän keskeisille metsäpeura-alueille asettuvat tuulivoimahankkeet ja niiden sähkönsiirtohankkeet aiheuttavat merkittävän riskin metsäpeuran elinympäristöille ja metsäpeuralle pitkällä tähtäimellä. Muistioloennoksen metsäpeuraosiossa on tehty johtopäätelmiä välttelykäyttäytymiseen liittyen metsäpeuran 1 x 1 km aineistoista. Luke huomauttaa, että tällaisen tarkastelun perusteella ei voida tehdä päätelmiä lajin välttämiskäyttäytymisestä. Selostuksessa todetaan, että metsäpeuralla ei ole luonnonsuojelulakiin perustuvaa suojelustatusta. Luke huomauttaa, että laji kuuluu luontodirektiivin liitteeseen II ja siten lajeihin, joiden elinympäristöjä tulee suojella.

Sirpa Thessler

Johtaja, Luonnonvarat

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 14.05.2024 klo 11:25:43.

Lausunnon valmistelija(t):

Saara Kattainen

Antti Paasivaara

Liitteet:

Tiedoksi: